

Lausunto

11.10.2024

Asia: VN/12919/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastonutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitos mahdollisuudesta toimittaa lausunto luonnokseen uudesta verohyvityksestä (ns. investointihyvitys). Kannatamme sitä, että Suomessa ollaan ottamamassa käyttöön investointihyvitystä. Haluamme esittää seuraavat kommentit lakiluonnokseen.

Kynnysarvo on liian korkea

Nyt esitetty 50 miljoonan euron kynnysarvo rajaa pienemmän mittakaavan hankkeet pois investointihyvityksen piiristä. Suomessa on pulaa kaikista tuotannollisista investoinneista eikä vain runsaasti sähköä käyttävistä vihreän siirtymän investoinneista.

Esitämme, että kynnysarvoa lasketaan 20 miljoonaan euroon tai muulla tavoin varmistettaisiin, että myös pienemmän kokoluokan investoinnit voivat hyödyntää vihreän siirtymän investointihyvistä. Yksi vaihtoehto saada mukaan pienempiä investointeja on mahdollistaa investointihyvitys myös tuen myöntämisedellytykset täyttävälle investointiohjelmalle, joka siis voi sisältää usean pienemmän laitoksen kokonaisuuden. Suomeen on suunnitteilla useita ns. satelliittimallin biokaasulaitoskokonaisuuksia, joissa raakabiokaasua tuotetaan pienen mittakaavan biokaasulaitoksissa, mutta biokaasun jalostus tapahtuu keskitetysti. Nämä kaikki tulisi voida laskea yhdeksi laitospuoluekokonaisuudeksi, joka olisi investointihyvityksen piirissä.

3 § Investointihyvitykseen oikeuttavat investoinnit

Luonnoksessa esitetään, että investointihyvityksen piiriin kuuluvat 1) uusiutuvan energian tuotantoon ja energian varastointiin; 2) teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämiseen ja energiatehokkuustoimenpiteisiin; tai 3) ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille.

Esitämme, että 3 pykälän 1 momenttiin lisätään uusi alakohta, joka on '4. energian tuotanto uusiutuvista lähteistä, sellaisina kuin ne on määritelty direktiivin (EU) 2018/2001 2 artiklan 1 kohdassa, mukaan lukien uusiutuvan vedyn ja uusiutuvaan vetyyn perustuvien polttoaineiden tuotanto mutta pois lukien sähköntuotanto uusiutuvasta vedystä'. Selvyyden vuoksi myös Luvun 2 otsikointia (Investoinnit uusiutuvan energian tuotantoon ja energian varastointiin) tulee päivittää.

Perustelut 3§:n muutosesityksillemme:

3 pykälän 1 momentti sekä sitä koskevat pykäläteksti on nyt ristiriidassa keskenään. Pykäläkohtaisten perusteluissa kerrotaan, että investointihyvitys voisi koskea kolme erilaista hanketyyppeä, jotka perustiisivat kriisi- ja siirtymäpuitteiden jaksojen 2.5.1., 2.6. ja 2.8. mukaisiin ja mahdollistamiin tuettaviin hankkeisiin. Lakiluonnoksen 3 pykälän 1 momentin 1 alakohta on myös ristiriidassa paitsi nykyisen kriisi- ja siirtymäpuitteiden, että myös lakiluonnoksen 9 pykälän kanssa, jossa on mukana 'uusiutuvan energian tuotanto uusiutuvista lähteistä'.

On Orpon hallitusohjelman mukaista, että uusiutuvan energiaan tuotantoon sekä uusiutuvan energian tuotantoon ja varastointiin liittyvät biokaasuinvestoinnit sisältyvät investointihyvitysten piiriin. Investointihyvityksen soveltamisen aikaraja on tiukka.

Lisäksi ilman lisäystä 3 pykälän soveltaminen on hankalaa, koska esimerkiksi biometaanin laitoksissa energian varastointiin liittyvä kirjaus on hankalasti tulkittavissa mm. kuinka kauan kaasun varastointi pitää kestää.

Investointihyvityksen käyttöönottoaikataulu on hyvin tiukka (Investointihyvitys on myönnettävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2025; investoinnin kohteena olevan laitoksen tai laitteiston on oltava valmis ja toiminnassa 36 kuukauden kuluessa investointihyvityksen myöntämispäivästä), mikä vähentää mahdollisuuksia investointihyvityksen hyödyntämiseen. Isojen investointien toteuttaminen vie usean vuoden aikaa. Suomessa on useita ison mittakaavan biometaanin tuotantolaitosinvestointeja suunnitteilla, jotka voitaisiin toteuttaa annetussa aikaikkunassa. Sen sijaan muiden vihreän siirtymän investoinneille aikataulu on erittäin haastava.

Hyväksytyt kustannukset (5 § Investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttäviä kustannuksia koskevat yleiset edellytykset; 10 § Uusiutuvan energian tuotannon tai energian varastoinnin investoinnin investointihyvityksen perusteeksi hyväksyttävät kustannukset)

Biokaasulaitoksissa tuotetaan biometaania ja kierrätyslannoitteita. Pidämme tärkeänä, että biometaanin laitosinvestoinneissa hyväksytyiksi kustannuksiksi katsotaan myös mädätejäännöksen prosessoimiseen ja jatkojalostaminen lannoitevalmisteiksi liittyvät investointikustannukset.

25 § Investointihyvityksen kasautuminen muun valtiontuen kanssa

Pidämme tärkeänä selventää perustelumuiistioon, ettei päästökauppa- ja jakeluelvoitemekanismien katsota olevan päällekkäistä investointihyvityksen kanssa. Jos ne katsottaisiin päällekkäisiksi, niin silloin käytännössä kaikki investointihankkeet, joissa tuotetaan liikennesektorille suunnattuja sähköpolttoaineita ja biometaania olisivat investointihyvityksen ulkopuolella.

6 Luku Investointihyvityksen käyttö /26 § Investointihyvityksen vähentäminen ja jaksottaminen

Lakiluonnoksen mukaan investointihyvitys vähennetään yhtiön vaatimuksen perusteella yhtiön tuloverosta yhtiön kalenterivuoden 2028 aikana alkavana verovuotena sekä sitä seuraavana 19 verovuotena. Pidämme tärkeänä, että nyt pitkälle edenneet investointisuunnitelmat toteutuvat ripeästi, investointihyvityksen mahdollistaminen jo ennen vuotta 2028 luultavasti jouduttaisi joidenkin investointien toteutumista. Pyydämme harkitsemaan aikataulua vielä lakiesityksen jatkovalmistelussa.

Virolainen-Hynnä Anna
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry